

Voorwoord

Carnaval, wie kent het niet? Overal ter wereld wordt dit uitbundige verkleedfeest gevierd op eigen specifieke wijze. Carnaval heeft vele liefhebbers. Zo ook op Curaçao waar het carnaval zijn eigen ontwikkeling doormaakte en inmiddels niet meer weg te denken is van de culturele agenda. Van besloten feesten in clubverband in de jaren veertig en vijftig groeide het carnaval door naar de eerste echte 'Gran Marcha' in 1961. Carnaval als Curaçaos volksfeest was een feit. Gedurende de eerste tien jaar werd het Curaçaose carnaval gevierd met een grote optocht en steelbandmuziek. Na 1970, met het inzetten van tumba als officieel carnavalsritme, kreeg het Curaçaose carnaval de vorm zoals we die nu kennen.

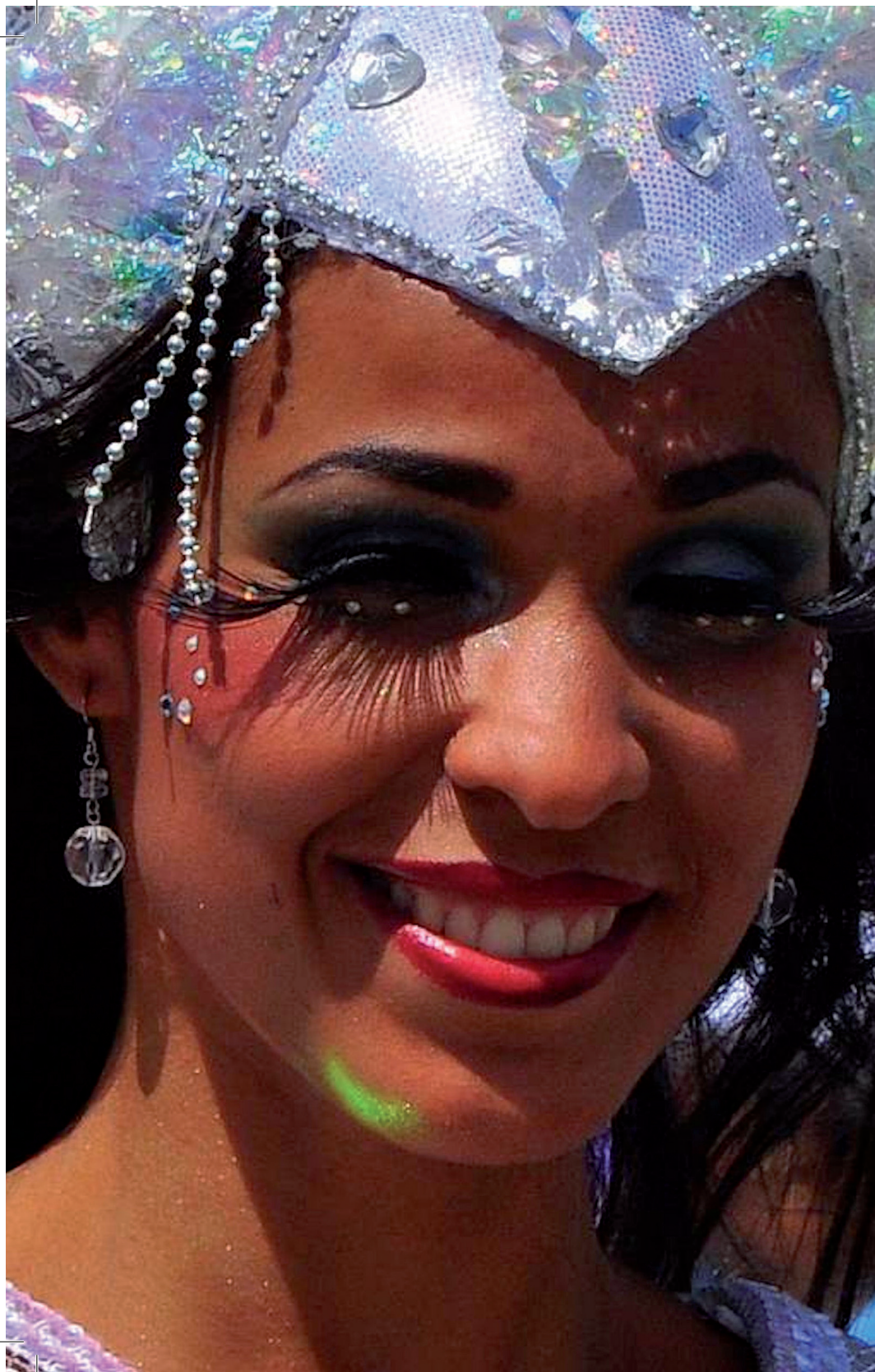
Het Curaçaose carnaval is uniek te noemen omdat het een echt straatfeest is. Verschillende optochten luisteren in de carnavalsweken het stadsbeeld op. Curaçaoënaars laten zich tijdens een 6,5 kilometer lange dansroute op hun best aan hun bevolking zien. Creatief en origineel zijn de kostuums en de praalwagens. Elk jaar weer professioneler en mooier. Het resultaat van inspanningen die vaak een heel jaar in beslag nemen.

Dit boek neemt de lezer mee in de beleving van het grootste volksfeest van het jaar. Met vooral heel veel foto's maar ook verhalen en interviews.

Veel plezier!

Carnaval

Een zinderende opwinding borrelt en bruist in het bloed van eilandbewoners in het Caraïbisch gebied. Met de vrolijkste koorts van het jaar raakt in een paar weken een hele bevolking besmet. Er is geen tijd voor politiek, economie of sociale verschillen. Zelfs niet voor het dagelijks bestaan. Heeft de koorts eenmaal toegeslagen dan is zij onweerstaanbaar, onafwendbaar want carnaval komt eraan.

In het diepste geheim wordt al maanden gecomponeerd naar een eeuwenoud recept. De woorden die erin moeten passen worden onafgebroken gevijld, gepolijst en afgelakt. Op jacht naar de muzikale perfectie van de positieve boodschap van het jaar. Tot in de finesses uitgedacht, want straks in slechts vier nachten wordt het koningslied bepaald.

En ondertussen overal en nergens stapelen lappen stof zich op. Al veel eerder opgehaald ook van overal en nergens. Ontwerpen hangen aan de muur en naaimachines zoemen. Franjes worden vastgelijmd aan de vergezochte stoffen. In en uit wordt er gelopen, om te passen hoe het zit. Het kostuum waarin zal worden gedanst in de straten. Creatieve constructies groeien in tuinen, loodsen en garages. Er wordt gesleuteld, getimmerd en geplakt. Samen, alleen of in opdracht weggegeven. En al deze zelfverkozen uitverkorenen vechten. Oh, ze vechten... maar alleen tegen de tijd.

In de tussentijd regent het vragen. Op het hoofd van de bevolking. Voor wie zullen ze zijn, de vele kronen en tiara's? Wie zal dit jaar de opperkroon dragen? En wie zullen de winnende musici zijn? Speculatie voedt hete discussies. Op

de radio, bij de snèk, aan het strand. Nog even en dan wordt het brandend verlangen van het Curaçaose volk geblust. Het volk dat zich nu vermaakt door vrolijk slingerend te springen. Het jump-t-in en jump-t-up, danst op de vele oude favorieten, een warming-up voor het echte werk.

Nog even en het volk staat op. In de straten van Willemstad. Geen onbenutte centimeter te vinden. Al weken van tevoren is de stad grond verdeeld. Banken, stellages, trailers en stoelen bakenen geketend territoria af. Nog even en dan zingen mensen samen de woorden van hetzelfde lied. Dan kijken ze naar dezelfde maskerade. Lachend, dansend, drinkend, springend. En de straten dragen het deinend gewicht. Nog even en dan is alles een en samen. Voor een paar dagen, voor een paar uur. Dan is Curaçao trots en onverslagen.

Zou het niet altijd carnaval kunnen zijn?

© Elodie Heloise, 2010

Carnaval op Curaçao

Het begin – een lichtvoetige schets

Carnaval is het feest van uitbundigheid en overvloed. Hoewel het waarschijnlijk al veel eerder dan de christelijke tradities bestond, staat dit feest vooral bekend als een katholieke aangelegenheid. Het wordt gevierd voorafgaand aan de vastenperiode die naar het paasfeest leidt. Carnaval begint altijd op een zondag en eindigt op de dinsdagavond die daarop volgt. Om middernacht, want dan breekt Aswoensdag aan: de dag die de vastenperiode van veertig dagen inluit en waarop gelovigen naar de kerk gaan om een askruisje te halen. Ten teken van boete en berouw. *‘Gedenk, mens, dat je stof bent en tot stof zult wederkeren’*, zoals in Genesis 3,19 staat beschreven over het einde van het aardse leven van de mens.

De datum waarop carnaval valt is steeds verschillend. Dat komt omdat zij gebaseerd is op de kerkelijke kalender die eerste paasdag als uitgangspunt hanteert. Die eerste paasdag valt op de eerste zondag na de eerste volle maan na het begin van de lente (21 maart). Tel veertig dagen terug, zoek de dichtstbijzijnde zondag en de startdatum van carnaval is gevonden.

Hoewel ingebed als festiviteit binnen de Katholieke Kerk heeft het even geduurd voordat carnaval ook op Curaçao groots werd gevierd. De Katholieke Kerk begon al in 1824 aan een intensieve missie op de Antillen maar van carnaval als wijdverbreid volksfeest op Curaçao is pas sprake in 1961. Ter vergelijking: In Italië en Frankrijk zijn de wortels van het carnaval al in de vroege middeleeuwen te vinden. In

Brazilië is in de zestiende eeuw al sprake van maskerades en feesten, al dan niet in elitekring. Mardi-gras oftewel Fat Tuesday in New Orleans dateert vanaf 1827. En op Trinidad & Tobago en Cuba werd het carnaval in de achttiende eeuw ook al gevierd.

Op Curaçao zijn vanaf het eind van de jaren veertig carnavalsfeesten bekend. Besloten feesten waren dat, in clubverband georganiseerd voor genodigden. Soms met een optocht door de wijk. Maar van een georganiseerd carnaval als volksfeest is dan nog geen sprake.

Sonia Garmers (1933), kinderboekenschrijfster

'Ik was zeventien toen mijn moeder me meenam naar het carnavalsfeest van Club Trianon. De club zat vlakbij Cinelandia op Punda. Mijn moeder was verkleed als pindavrouwtje en ik was een Ovomaltine-blikje. Er was steelbandmuziek en een miss Carnavalverkiezing. Van de club natuurlijk en daar moest je dan wel lid van zijn. Er waren meerdere clubs. In Otrobanda bijvoorbeeld had je de Happy Fellow Society en de Jolly Fellow Society. En optochten waren er ook. Het feest startte in het clubhuis en in parade werd er dan een korte route door de wijk afgelegd. Daarna was het terug naar het clubhuis en dansen. Er kwamen allerlei soorten mensen. Heel gezellig.'

